

ความคงอยู่ของ “อคติและการแบ่งกลุ่มแบ่งพวก”

ในบางกรณี สภาวะที่ก่อร่างสร้างอคติและ Discrimination ขึ้นมา อาจจะค่อนข้างเห็นได้ชัด และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้อคติและการแบ่งกลุ่มแบ่งพวกคงอยู่เป็นช่วงเวลาระยะหนึ่ง ๆ นั้น เป็นเรื่องที่ซับซ้อนมาก โดยอาจมององค์ประกอบที่ยังให้อคติและการแบ่งพรรคแบ่งพวกคงอยู่ เป็น 3 ระดับ คือ

1. องค์ประกอบจากโครงสร้างของสังคม
2. ความเป็นมาหรือพื้นฐานของบุคลิกภาพส่วนตัว
3. วัฒนธรรม

ก) องค์ประกอบในแง่ของโครงสร้างทางสังคม

ก.-1) การทำตามบรรทัดฐานทางอคติซึ่งคนส่วนใหญ่ในสังคมมีอยู่แล้ว

ถ้าหากอคติและการแบ่งกลุ่มแบ่งพวกต่อต้านพวกนอกกลุ่มหรือพวกชนกลุ่มน้อยกลุ่มใดก็ตาม ถ้าได้มีการปูพื้นฐานดำเนินเรื่องมาคงตัวเป็นอย่างดี จะทำให้เกิดลักษณะบรรทัดฐานของความรู้สึก และการรับรู้ที่มีต่อพวกชนกลุ่มน้อย หรือพวกนอกกลุ่ม ในบรรดาหมู่คนในกลุ่มหรือคนกลุ่มใหญ่ ที่จะกระทำตาม และต่างคนต่างก็จะคาดหวังคนในกลุ่มเดียวกันว่าจะยึดถือทัศนคติที่ความรู้สึก เช่นนั้น ๆ

ตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของบรรทัดฐานทางสังคมที่จะมีต่ออคติ ดูได้จากผลการศึกษาของ *Pettigrew ดูอคติต่อพวกนิโกรในมลรัฐทางภาคใต้ของสหรัฐอเมริกาและในสหภาพอาฟริกาใต้ บริเวณทั้งสองนี้มีลักษณะที่อคติต่อต้านนิโกรก่อตัวดำเนินอยู่อย่างเข้มข้นรุนแรง พบว่าพวกคนที่มีที่ท่าคล้อยตาม ดำเนินรอยตามแบบอย่างบรรทัดฐานของสังคมของตนมากที่สุดจะเป็นผู้ที่มีอคติมากที่สุด กลุ่มที่ถูกวิจัยในอาฟริกาเป็นนิสิตสหภาพอาฟริกาใต้ที่เป็นผิวขาว ทั้งยังพบด้วยว่าพวก

---

*Pettigrew, T.F., "Personality and Sociocultural Factors in Intergroup Attitudes: A Cross-National Comparison", *J. Conflict Resolut.*, 2, 1958, pp. 29-42.

นิสิตที่ต่อต้านแอนตี้โกรมาก ๆ เป็นพวกที่เกิดที่นั่น เป็นพวกที่นิยมพรรคชาตินิยมของประเทศ เป็นพวกที่บิดาทำงานอาชีพช่างฝีมือหรืออาชีพที่ต้องออกแรง

ส่วนกลุ่มผู้รับการวิจัยที่มีลัทธิทางภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา มีข้อมูลชี้บ่งว่าพวกที่มีอคติ มาก ๆ อยู่ในลักษณะดังต่อไปนี้

- ผู้หญิงมีอคติมากกว่าผู้ชาย
- พวกที่ไปโบสถ์ประจำมากกว่าพวกที่ไม่ค่อยไปโบสถ์
- พวกที่นิยมพรรคดีโมแครตหรือพรรครีพับลิกันมากกว่า พวกที่อิสระไม่สังกัดตัวเอง ว่าเข้าอยู่พรรคใดแน่
- พวกที่ไม่ใช่ทหารผ่านศึกมากกว่าพวกทหารผ่านศึก
- และพวกมีการศึกษาน้อยมากกว่าพวกมีการศึกษาดีกว่า เป็นอย่างมาก

โดยสรุปแล้ว ผลการวิจัย Pettigrew บ่งชี้ว่าในบริเวณทั้ง 2 ที่ทำการศึกษาซึ่งเป็นกลุ่ม สังคมที่มี “อคติ” เป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่ง คนที่นั่นที่เคร่งครัดแบบแผนทำตาม บรรทัดฐานสังคมมากกว่าคนอื่น จะมีอคติมากกว่าคนอื่นด้วย โดยที่ Hyman & Sheatsley* (1954) เคยให้เหตุผลอธิบายชี้แจงไว้ว่า:-

“เมื่อใดที่อคติและ Discrimination ต่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นบรรทัดฐาน (norm) อย่างหนึ่งสำหรับสังคมนั้น ถ้าเช่นนั้นแล้ว การแสดงออกซึ่งอคติและการแสดงออกซึ่งการแบ่งพวกแบ่งกลุ่มกันอย่างชัดเจนก็น่าจะเป็นไปเนื่องจาก ต้องการ การยอมรับจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในสังคมนั้น ๆ

และการแสดงทัศนคติฉันท์มิตรกับสมาชิกที่เป็นชนกลุ่มน้อย หรือไม่ยอม แบ่งพวกแบ่งกลุ่มแยกตัวต่างหากออกจากพวกคนนอกกลุ่มหรือพวกชนกลุ่มน้อย ก็จะมีผลเท่ากับว่าทำลายบรรทัดฐานแห่งอคติของสังคมนั้น และมักจะจุดชนวน นำมาซึ่งการโต้แย้งไม่ยอมรับ และการตัดเชือกด้วยวิธีการต่าง ๆ จากบรรดา สมาชิกในกลุ่มหรือสมาชิกกลุ่มใหญ่ซึ่งบุคคลนั้นสังกัดอยู่”

---

*Hyman & Sheatsley, “The Authoritarian Personality : A Methodological Critique,” In R. Christie & Marie Johoda, *Studies in the scope and method of the authoritarian personality*. N.Y. : The Free Press of Glencoe, 1954, pp. 50.122.

เราอาจดูตัวอย่างของ “รางวัลหรือบำเหน็จอันเนื่องมาจากการทำตามบรรทัดฐานในเรื่อง
อคติของสังคม” ตัวอย่างหนึ่งที่เห็นได้ชัดในประเทศสหรัฐอเมริกาที่นักการเมืองทางรัฐภาคใต้
หลายคนพุ่งขึ้นสู่ตำแหน่ง มีอำนาจทางการเมืองอย่างรวดเร็วเป็นผลสำเร็จโดยการใช้ประเด็น
โฆษณาชวนเชื่อว่าจะคงการแบ่งแยกกับจะรักษาความมีอำนาจเหนือกว่าของคนผิวขาวเอาไว้

ส่วนปฏิภิกิริยาที่สังคมจะมีตอบโต้ต่อการไม่ทำตามบรรทัดฐานอคติที่คนส่วนใหญ่ยึดถือ
จะเกิดขึ้นต่าง ๆ กันออกไปมากมาย และจะกระทำด้วยวิธีการหลาย ๆ อย่างเพื่อที่จะสนับสนุนให้
อคติต่อต้านคนนอกกลุ่ม หรือต่อต้านคนกลุ่มน้อยมีเพิ่มพูนยิ่งขึ้น

ดังเช่น ถ้าผู้บริหารในธุรกิจอย่างหนึ่งคัดค้านได้แย้งว่าในเมื่อสโมสรเด่น ๆ
มากมายไม่ได้ยอมรับพวกยิวเป็นสมาชิก ซึ่งการเป็นสมาชิกของสโมสร
เหล่านั้นเป็นสิ่งที่จะนำผลประโยชน์มาให้กับธุรกิจ เพราะได้พบปะกับคน
สำคัญ ๆ ได้มีโอกาสเจรจาตกลง หรือปูทางให้กับการดำเนินธุรกิจได้เป็นอย่างดี
ถ้าเช่นนั้นเขาไม่เห็นว่าจะจ้างพวกยิวไว้ในบริษัททำไมกัน เขาไม่สามารถจะจ้าง
พวกยิวให้อยู่ในตำแหน่งสำคัญ ตำแหน่งบริหารของบริษัทได้ เพราะเขาจะต้อง
เสี่ยงหลายอย่าง

ก.-2) รูปแบบการมีปฏิภิกิริยาตอบโต้ต่อกัน (Interaction patterns)

อคติและการแบ่งพรรคแบ่งพวกจะนำไปเกิดรูปแบบของปฏิภิกิริยาบางอย่างขึ้นมา เพื่อที่
จะทำหน้าที่ช่วยรักษาสถานภาพให้คงที่เอาไว้

มีรูปแบบของปฏิภิกิริยาอยู่หลายอย่างที่จะช่วยเพิ่มพูนความสามัคคีเหนียวแน่นและเพิ่มพลัง
อำนาจให้กับกลุ่ม ในอันที่จะผลักดันการกระทำตามบรรทัดฐานแห่งอคติและการแบ่งกลุ่มแบ่งพวก
นั้นให้เข้มข้นคงตัว องค์ประกอบใดก็ตามที่ทำให้บรรดาสมาชิกในกลุ่มต้องพึ่งพาอาศัยคนในกลุ่ม
ด้วยกันแล้ว ก็มักช่วยเพิ่มพูนความสามัคคีของกลุ่มขึ้นไปด้วย

ตัวอย่างง่าย ๆ เช่น เมื่อสมาชิกภายในกลุ่มต่างติดต่อบหาสัมพันธ์ระหว่าง
กันอย่างสม่ำเสมอไม่ค่อยจะมีการติดต่อสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกันเลย ความ
สัมพันธ์หรือการติดต่อเกี่ยวข้องกันสม่ำเสมอจะช่วยสร้างความรู้สึกที่ดีต่อกัน
สร้างสามัคคีให้เกิดกับบรรดาเหล่าสมาชิกมากขึ้น เพิ่มพลังให้กลุ่มในอันที่จะ
ผลักดันให้เหล่าสมาชิกทั้งหลายประพฤติปฏิบัติตามแบบแผนแนวทางในสังคม
ซึ่งมีบรรทัดฐานทางอคติ และแบ่งพรรคแบ่งพวกรวมอยู่ด้วยมากขึ้น

ปฏิกริยาที่มีต่อกันภายในกลุ่มอาจช่วยเพิ่มพูนการพึ่งพากันทางเศรษฐกิจระหว่างกันได้ พวกนักธุรกิจหรือพวกทำงานวิชาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องเป็นพิเศษกับผู้คนในกลุ่ม อาจต้องพบกับการสูญเสียรายได้และสูญเสียประโยชน์ที่ลงทุนในธุรกิจไป ถ้าเกิดไปปฏิเสธ ไม่เข้าข้างคนในกลุ่มใหญ่ ในประเด็นใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความอคติหรือที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งพรรคแบ่งพวกก็ดกกัน

นอกจากนี้เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนก็จะระมัดระวังที่จะแสดงทัศนคติและความเชื่อให้ถูกต้องเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ เพราะฉะนั้นแต่ละคนมักจะยอมทำตาม ยอมรับกฎเกณฑ์ของแบบแผนบรรทัดฐานที่มีอยู่แล้วในสังคม ไม่ว่าจะเกี่ยวกับอคติและ discrimination หรือไม่

ก.-3) การสนับสนุนจากผู้นำ

ความคงอยู่ของอคติและการแบ่งพวกแบ่งเหล่า ยังมาจากการสนับสนุนของหัวหน้าหรือตัวผู้นำกลุ่มทั้งหลาย ดังที่เคยยกมาอ้างครั้งหนึ่งแล้วว่า พวกผู้นำการเมือง เช่นที่สหรัฐอเมริกา มักจะพุ่งขึ้นสู่อำนาจและชื่อเสียง ถ้าหากจับจุดเอาใจผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งด้วยประเด็นของลักษณะเกี่ยวกับบรรทัดฐานบางอย่างทางสังคม บุคคลที่ยึดถือทัศนคติแตกต่างไปจากบรรทัดฐาน มักไม่ค่อยประสบความสำเร็จในการสมัครรับเลือกตั้ง

ดังนั้นบรรดาผู้นำเหล่านี้เมื่อได้อำนาจแล้วก็จะใช้อิทธิพลแห่งตำแหน่งที่ได้ ไปในทางที่จะสนับสนุนส่งเสริมสถานภาพของตนให้ลอยตัว คงตัวอยู่ได้เรื่อย ๆ โดยคงรักษาสภาพความอคติและการแบ่งพรรคแบ่งพวกที่กลุ่มมีอยู่เอาไว้ ดังนี้ เป็นต้น

ก.-4) ความสัมพันธ์สนับสนุนทางสิ่งแวดล้อมให้คงความอคตินั้น ๆ

*Krech และ Crutchfield (1948) ได้เคยสังเกตว่า ที่ใดซึ่งมีความอคติอยู่อย่างแพร่หลาย บุคคลจะสามารถสังเกตได้ว่า ที่นั้นมีสภาพแวดล้อมหรือสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวในรูปแบบต่าง ๆ นานา ที่ต่างก็จะช่วยสนับสนุนเสริมทัศนคติในทางอคติที่มีอยู่เดิมของเขาอย่างมาก

ดังกล่าวมาแล้วว่าอคติ และการแบ่งพวกเกิดขึ้นมาได้จากความสัมพันธ์บางอย่างระหว่างคนในกลุ่มกับคนนอกกลุ่ม แล้วทัศนคติต่อคนนอกกลุ่มที่มีขึ้นจะมีลักษณะตามบรรทัดฐานที่เป็นอยู่ และเท่าที่เห็นห้องปฏิบัติตามกันมา เราอาจจะนึกสงสัยว่าทัศนคติดังกล่าวแพร่ออกไปจนกลายเป็นบรรทัดฐานได้อย่างไร? ใครกันเป็นผู้ปลูกฝังให้?

---

*Krech, D., & R.S. Crutchfield, *Theory and Problems of Social Psychology*, N.Y., McGraw-Hill Book Company, 1948

คำตอบก็คือ ทศนคติตั้งว่าจะถูกปลูกฝังตามสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมภายในสังคมนั้น ๆ ซึ่งมีท่าทีความรู้สึกร่วมกัน

ตัวอย่างเช่น เท่าที่เคยปฏิบัติกันมาจนกระทั่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ทศนคติของคนอเมริกันผิวขาวที่มีต่อพวกนิโกร จะสะท้อนให้เห็นชัดจากวิธีการปฏิบัติในวงการทหาร ที่กำหนดให้ทหารซึ่งเป็นนิโกรและลูกเรือซึ่งเป็นนิโกร อยู่แยกเป็นหน่วยต่างหากออกไป ดังนั้นก็เท่ากับช่วยคงทศนคติดังกล่าวให้มีอยู่ต่อไปเรื่อย ๆ หรือในมลรัฐหลายแห่งทางภาคใต้สหรัฐอเมริกา ที่การแบ่งแยกกันในการใช้ร้านอาหาร พาหนะ โรงเรียน สวนสาธารณะ และบริการทางสาธารณะ อื่น ต่างเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายของรัฐและของเทศบาล

*นอกจากนี้ภาพของชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ อาจสะท้อนให้เห็นได้จากผลงานขีดเขียนของนักเขียนหรือวรรณคดี ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ซึ่งในผลงานที่ออกมาเหล่านี้มักจะวางบทบาทคนที่เป็นสมาชิกของชนกลุ่มน้อยให้เหมาะสมกับลักษณะ Stereotype ของชนกลุ่มน้อยนั้น ๆ ที่มีอยู่ในสายตาของพวกกลุ่มใหญ่ในสังคมนั้นในช่วงเวลานั้น ๆ

ท้ายที่สุด ผลจากการที่คนกลุ่มใหญ่แบ่งพรรคแบ่งพวกแยกกลุ่มก็ติดกันเข้ากับพวกคนนอกกลุ่มหรือพวกที่เป็นคนกลุ่มน้อย จะส่งผลให้คุณสมบัติที่เห็นได้ชัดบางอย่างของชนกลุ่มน้อยบางพวกปรากฏออกคล้ายตามทศนคติอย่างอคติที่คนกลุ่มใหญ่มีอยู่

คุณสมบัติดังกล่าวซึ่งถูกสร้างขึ้นมาโดยผลของการแบ่งพรรคแบ่งพวกก็ติดกันคนกลุ่มน้อยหรือพวกนอกกลุ่ม จะแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1) การแบ่งพรรคแบ่งพวกแยกกลุ่มก็ติดกันซึ่งกันและกัน หรือ Discrimination นั้น ทำให้พวกนอกกลุ่มหรือพวกชนกลุ่มน้อย ไม่มีโอกาสในสิทธิบางอย่างที่พึงมี พึ่งได้รับ การขาดโอกาสในสิทธิต่าง ๆ จากสังคมที่พวกตนอาศัยดำรงชีพอยู่จะมีผลไปกดดันภาวะอื่น ๆ ในชีวิตต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ตามกันไปด้วย

ตัวอย่างเช่น พวกนิโกรซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาน้อยมาก เพราะไม่ค่อยมีโอกาสได้เรียน และภาวะ

---

*Berelson, B.R., & Patricia J. Salter, "Majority and Minority Americans : An analysis of Magazine Fiction," *Publ. Opin. Quart.*, 10, 1946. pp. 16X-190.

ทางบ้านบีบคั้น ก็จะมีผลให้ไต้งานที่รายได้น้อย ได้ทำงานอาชีพระดับต่ำ และ บ้านช่องที่อยู่อาศัยก็ต่ำกว่าระดับมาตรฐาน สภาพแทบทุกอย่างแตกต่างไปจาก พวกคนกลุ่มใหญ่ผิวขาว ความแตกต่างเหล่านี้จะวกกลับมาทำให้พวกที่มีอคติมั่นใจ ในความเชื่อต่าง ๆ และความรู้สึกต่าง ๆ ที่ตั้งข้อไว้กับพวกนิโกรซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย หนักแน่นเพิ่มขึ้นอีก จากน้ำหนักสนับสนุนของสภาพแวดล้อมจริง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็น ข้ออ้างอิงได้อย่างดี

2) อีกสิ่งหนึ่งที่จะเป็นผลพลอยได้โดยตรงจากการแบ่งพรรคแบ่งพวกแยกกลุ่มกีดกัน หรือ Discrimination นั่นก็คือ ปฏิกริยาตอบโต้ (reaction) ของสมาชิกในหมูชนกลุ่มน้อย

Allport (1958) ก็ได้กล่าวถึงปฏิกริยาตอบโต้ที่จะแสดงออกได้หลาย ๆ อย่าง และปฏิกริยาตอบโต้จากสมาชิกชนกลุ่มน้อยนี้ก็จะเท่ากับเป็นการสนับสนุนในแง่ของสภาพแวดล้อมเช่นกัน ยกตัวอย่าง เช่น:-

“เนื่องจากการที่ต้องเกิดความกระวนกระวายทุกขี้ใจอยู่เสมอในการพบปะ เกี่ยวข้องกับเหล่าคนที่มีอคติ ได้พบเห็นการแสดงออกแบบมีอคติอยู่เสมอ อาจทำให้ บุคคลนั้นซึ่งเป็นสมาชิกของชนกลุ่มน้อยเกิดความรู้สึกหวั่นไหวง่ายเกินไปกับ ทุกอย่างที่จะเกี่ยวข้องโยงไปถึงเรื่องของอคติ หรือบางทีก็ถอยหนีหลบเลี่ยงการพบปะ เกี่ยวข้องคบหาใด ๆ กับใคร ๆ ที่เป็นพวกคนในกลุ่มใหญ่ทั้งสิ้น และเมื่อทำดังนั้น จะยิ่งถูกซ้ำเติมอีกว่า เกาะเป็นกลุ่มเฉพาะพวกของตนเอง”

ข) พื้นฐานส่วนตัวทางบุคลิกภาพ

อคติและการแบ่งพรรคแบ่งพวกเกิดขึ้นและคงอยู่ได้ในแต่ละบุคคลด้วยเหตุผลเฉพาะตัวทาง บุคลิกภาพของแต่ละคนในหลาย ๆ แง่ ซึ่งจะมองข้ามเสียมิได้คือ:-

ข.-1) ความคับข้องใจกับการก้าวร้าวโดยใช้วิธีปะทะรับบ่า

ปกติเมื่อคนเราถูกกีดกัน ชัดขวางไม่ให้เราสมความต้องการในบางสิ่งบางอย่าง เราก็มัก จะมีพฤติกรรมแบบก้าวร้าว แต่เมื่อใดสิ่งที้นำความคับข้องใจมาให้ ไม่สามารถเป็นที่รองรับระบาย อารมณ์ก้าวร้าว อารมณ์ผัดหวังที่ถูกขัดขวางกีดกันได้ ความรุนแรงทางอารมณ์หรือความก้าวร้าว ที่เกิดขึ้นนั้นอาจจะพุ่งไปสู่คนที่ไม่รู้เรื่องรู้ราวที่เรียกกันว่า “ปะทะรับบ่า”

Simpson & Yinger (1958) ได้อธิบายถึงขบวนการทางจิตใจในลักษณะนี้ และตั้งข้อสังเกตว่า
พวกชนกลุ่มน้อยหรือนอกกลุ่มนั้นมักจะถูกเลือกเป็นเป้ารับความรู้สึกรุนแรงอยู่บ่อย ๆ

*Lewis (1961) กล่าวว่าวิธีการใช้แพะรับบาปนั้น ใช้ไปแล้วก็ไม่ได้ช่วยให้ชนวนความ
คับข้องใจแท้จริงมลายหายไป เพราะฉะนั้นความรู้สึกรุนแรงก็ยังคงคุกรุ่นอยู่เรื่อย ๆ ในกรณี
ที่แพะรับบาปนั้นเป็นพวกชนกลุ่มน้อยหรือพวกนอกกลุ่ม การกระทบกระทั่งก็จะมีอยู่เรื่อย ๆ
โดยที่ Lewis ศึกษากรณีพิพาทรุนแรงในระหว่างกลุ่มเชื้อชาติหรือพวกกลุ่มต่าง ๆ ในมอริออคโค
ผลจากการวิจัยนั้นว่าความขัดแย้งทางสังคมแบบนี้เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับอารมณ์อยู่มากทีเดียว
และยังมีความขัดแย้งรุนแรงบ่อยครั้งก็ยิ่งทำให้คนภายในกลุ่มแต่ละกลุ่มเกาะกลุ่มกันเหนียวแน่น
เพิ่มขึ้น

ข.-2) ภาวะทางเศรษฐกิจที่เป็นอยู่และสถานภาพที่ได้รับ

วิธีการป้ายโทษไปยังแพะรับบาปดังกล่าวอาจจะเกิดขึ้นได้บ่อยที่สุด ในที่ที่ซึ่งมีการแข่งขัน
ชิงดีชิงเด่นกันอย่างรุนแรง และในที่ที่ซึ่งสถานภาพถูกคุกคาม สภาพการณ์เหล่านี้ดูเหมือนจะ
กระตุ้นความรู้สึกอคติได้มากที่สุด

ตัวอย่าง การทดลองของ *Tumin (1958) ในเมือง ๆ หนึ่งทางรัฐภาคใต้
ของสหรัฐอเมริกาเพื่อจะดูทัศนคติต่าง ๆ กันออกไปของชาวภาคใต้ที่เป็นชายซึ่งมี
ต่อการแบ่งแยกผิวก็อดกันพวกผิวดำ เลือกเอาเฉพาะพวกที่ประเภทหัวแข็ง
ซึ่งพร้อมเสมอที่จะใช้กำลังต่อต้านการล้มเลิกการแบ่งแยกกันดังกล่าวเสมอเมื่อ
จำเป็น

คนเหล่านี้เป็นกลุ่มที่สถานภาพอยู่ในระดับต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับคนภายในสังคมนั้นเป็น
ส่วนรวม คือทั้งแง่การศึกษา รายได้ อาชีพ และเป็นพวกที่มีโอกาสจะปรับปรุงตำแหน่งภาวะของตน
น้อยที่สุด เป็นพวกที่กระทบกระเทือนมากที่สุดจากสถานภาพที่สูงขึ้นของบรรดาพวกนิโกร

ดังนั้นจึงไม่น่าสงสัยเลยที่ว่ากลุ่มพวกที่ทำการศึกษากลุ่มนี้ มักจะมีความเชื่ออยู่ว่าพวกเขาจะ
ได้รับประโยชน์อย่างมากที่สุด ถ้าหากสังคมยังคงมีอคติต่อต้านนิโกรและสังคมก็อดกันแยกพวก
แยกเหล่านิโกรออกไป

---

*Lewis, H W., "Feuding and Social Change in Morocco," *J. Conflict Resolut.*, 5, 1961, pp. 43-54.

*Tumin, M.M., "Readiness and Resistance to Desegregation : A Social Portrait of the Hard Core," *Soc. Forces.* 36, 1958, pp. 256-263.

ข.-3) ความต้องการส่วนบุคคล

มีความต้องการส่วนบุคคลอยู่มากมายหลายอย่างที่อาจสนับสนุนความรู้สึกอคติขึ้นมาได้ ความต้องการบางประการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ซึ่งได้มีการวิจัยเอาไว้มากก็คือ

(1) ความไม่อดทนต่อความคลุมเคลือกำกวม

คนเราจะวุ่นวายใจแตกต่างกันไม่เท่ากันเมื่อพบกับสภาพการณ์ที่สับสนหรือคลุมเคลือกำกวม พวกที่จัดว่าอยู่ในแบบสุดกู่อาจเป็นในลักษณะที่ว่าต้องการให้ทุกสิ่งทุกอย่างชัดเจนแจ่มแจ้งไปเลยทุกอย่าง ทุกเมื่อ ว่าขาว หรือดำ หรืออย่างไรให้แน่นอน กับอีกพวกหนึ่งซึ่งไม่สนใจแยแส ไม่ทุกขั้วร้อนวุ่นวายใจเลยแม้แต่สักนิดเมื่อพบสภาพการณ์คลุมเคลือกำกวม Adorno กับคณะ ทำการวิจัยเมื่อปี 1950 ได้ข้อมูลชี้บ่งว่าโดยทั่วไปแล้ว คนที่ไม่ค่อยจะมีขันติอดทนต่อความกำกวมคลุมเคลือมักจะมีความรู้สึกอคติมากกว่าด้วย

อคติ หรือ prejudice นั้นอาจช่วยสนองความต้องการความกระจ่างแจ้งดังกล่าวได้ด้วยเหตุที่ว่า มันช่วยตีแผ่ให้เห็นสถานการณ์สับสนคลุมเคลือนั้นชัดเจนขึ้นได้ทางหนึ่ง ถึงแม้จะเป็นการเห็นอย่างบิดเบือนผิดรูปไปก็ตาม

ตัวอย่างง่าย ๆ เช่นคนงานที่เป็นพวกผิวขาวซึ่งตงงาน กำลังว่างงาน เสาะแสวงหางานใหม่ ยังไม่ได้สักที คน ๆ นี้อาจจะมาคิดสรุปตัดสินด้วยอคติเอาว่า การไหลบ่าเข้ามาในเมืองนี้ของพวกนิโกรนี่แหละที่เป็นสาเหตุที่มาของความยากลำบากซึ่งเป็นปัญหาหนักของเขาครั้งนี้

(2) ความต้องการที่จะมีสถานภาพดีขึ้นดีกว่าคนอื่น

อาจเป็นความต้องการอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้จุดชนวนอคติได้ง่ายมาก เพราะความรู้สึกอคติจะทำให้บุคคลที่มีความต้องการนั้น ๆ จัดแยกคนบางกลุ่มออกไปเสรีจสรรพว่าต่ำต้อยในทางสถานภาพกว่าตนแน่ ๆ แล้วก็อาจจะเกิดความรู้สึกที่จะเลียนแบบอย่างคนพวกเดียวกันโดยอาศัยความอคติเป็นสื่อชักนำ

Allport กล่าวไว้ว่า “คนเราอาจจะย่ำเน้นการยกย่องตัวเอง ชื่นชมกับตัวเองโดยการยกตัวเองไว้เหนือคนอื่น ยกตัวเองดีกว่าคนอื่น เบนความสนใจไปที่คนนอกกลุ่มเพื่อช่วยคงเกียรติภูมิของตัวเองเอาไว้”

โดยวิธีการที่หันเหความสนใจไปที่คนนอกกลุ่มหรือพวกต่างกลุ่มที่ไม่เป็นที่พึงพอใจ อาจช่วยให้บุคคลเหล่านั้นสามารถที่จะเกิดความรู้สึกภูมิใจตัวเองขึ้นมาบ้างจากการที่ได้เปรียบเทียบกับพวกนอกกลุ่มต่างกลุ่มออกไปซึ่งพอมองเห็นได้ หรืออย่างน้อยที่สุดก็พอที่จะนำมาเอ่ยอ้างได้

และซึ่งเป็นที่เข้าใจกันอยู่แล้วภายในกลุ่มว่า พวกนอกกลุ่มเหล่านั้นอยู่ในตำแหน่งหรือสภาวะที่ต่ำกว่า ต้องกว่าพวกตนทั้งหลาย ดังนั้นการเปรียบเทียบกับคนพวกนั้น และการเบนความสนใจไปที่คนพวกนั้นอาจช่วยให้เกิดความรู้สึกว่าตัวเองมีค่ามีความภูมิใจในตัวเองได้บ้างดังกล่าว

(3) ความต้องการที่จะมีความมั่นคง

ความต้องการแบบนี้จะสนใจได้เหมือนกันจากการใช้วิธีการ Reject คนนอกกลุ่ม มีหลายคน*ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าความขัดแย้งระหว่างคนในกลุ่ม กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งกับพวกนอกกลุ่มจะช่วยนำไปสู่การรวมพลังเหนียวแน่นในหมู่สมาชิกของพวกคนในกลุ่มนั้น ๆ

*การกระทบกระทั่งขัดแย้งกันเช่นนั้นจะยิ่งเพิ่มกำแพงกันระหว่างกลุ่มให้รุนแรงมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมความเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกันของคนในกลุ่มหรือพวก ingroup นั้นด้วย

ดังนั้นจึงอาจคาดได้ว่าการกีดกันแบ่งพรรคแบ่งพวก (Discrimination) กับความขัดแย้งกับคนนอกกลุ่มมีทางที่จะช่วยทำให้บุคคลรู้สึกมั่นคงในการเป็นสมาชิกของ ingroup ที่ตนสังกัดอยู่มากขึ้น และทั้งกินความหมายถึงว่าทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกเป็นพวกเป็นพ้องกับกลุ่มของตนมากขึ้น หรือมี sense of belonging มากขึ้นนั่นเอง

ข.-4) บุคลิกภาพแบบ AUTHORITARIAN บุคลิกภาพแบบวางอำนาจเผด็จการนั้นเป็นแบบแผนของอุปนิสัยซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ *อคติ* หรือ prejudice เป็นอย่างมาก

แบบฉบับบุคลิกภาพในลักษณะเช่นว่าที่มีในคนที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่แล้ว พบว่า เป็นสิ่งที่ทำความเกี่ยวพันถึงลักษณะแบบฉบับโครงสร้างทางครอบครัว ตลอดจนวิธีการอบรมสั่งสอนที่คุ้นเคย หรือมีประสบการณ์มาด้วยตัวของเขาเหล่านั้นเองสมัยเยาว์วัย

นักจิตวิทยาที่สำคัญหลายท่านได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ *Authoritarian* มักจะมีพ่อแม่ หรือผู้ปกครองที่ชอบใช้ระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด อบรมสั่งสอนมาอย่างเข้มงวดกดขี่ มีการวางเงื่อนไขว่า จะให้ความรักใคร่หรือไม่โดยขึ้นกับว่า ได้ทำตัวหรือประพฤติปฏิบัติสอดคล้องกับที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองวางเกณฑ์กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด พ่อแม่หรือผู้ปกครองยอมรับเห็นด้วยกับการแสดงออกต่าง ๆ แค่นั้น

---

*Coser, L., *The Functions of Social Conflicts*. N.Y., The Free Press of Glencoe, 1956.

Thibaut, J.W. : "An experimental study of cohesiveness of underprivileged groups." *Hum. Relat.* 3, 1950.

*Sherif et al., *Intergroup Conflict and Cooperation ; The Robbers Cove Experiment*. Norman : Okla. University Book Exchange, 1961.

จากการที่บุคคลเหล่านี้ได้มีประสบการณ์ในบรรยากาศของครอบครัวที่ห้ามการแสดงความเกลียดชังก้าวร้าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งห้ามการก้าวร้าวใด ๆ อย่างเด็ดขาดกับพ่อแม่หรือผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวอย่างรุนแรง แต่ย้ำเน้นให้มีนิสัยยอมตามและรองรับการวางอำนาจข่มขู่บังคับ ตลอดจนการถูกกำหนดสถานภาพส่วนตัวไว้แตกต่างออกไป ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่า บุคคลที่มีประสบการณ์เช่นนี้อาจต้องพยายามเก็บกอดความรู้สึกไว้อย่างมากมายเพื่อกลบเกลื่อนความรู้สึกพลุ่งพล่าน และทั้งต้องพยายามควบคุมความรู้สึกอยากจะทำก้าวร้าวหรือความรู้สึกเกลียดชังที่สะสมอยู่ให้ได้

ผลจากการเก็บกอดความรู้สึกอยู่เรื่อย ๆ นำไปสู่การขาด insight ขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับอารมณ์แท้จริงของตนได้ ทั้งยังทำให้เกิดทัศนคติทำที่ที่กระด้าง ไม่มีความยืดหยุ่นในการติดต่อหรือคบหาสมาคมกับคนอื่น ๆ ได้ง่ายมาก

บุคลิกภาพและท่าทีในแนวนี้เป็นพื้นฐานการก่อตัวของอคติต่อคนนอกกลุ่มหรือพวกต่างกลุ่มหรือชนกลุ่มน้อย อย่างสำคัญเมื่อเติบโตขึ้น

เพราะอะไรจึงกล่าวว่ามีแนวโน้มอย่างสูงที่ผลักดันเช่นนั้น?

ก็ด้วยเหตุผลที่ว่าจากความสัมพันธ์กับบรรยากาศที่ข่มขู่วางอำนาจและข่มกัน ตลอดจนจากแรงกดดันทางอารมณ์ที่อัดอั้นสะสมไว้เป็นเวลายาวนาน จะเป็นตัวเสริมให้บุคคลเหล่านี้ใส่ใจเน้นในเรื่องอำนาจ

เน้นในเรื่องสถานภาพ

และเน้นในเรื่องการข่มผู้อื่น หรือการวางอำนาจกับผู้อื่น

ด้วยภาวะที่ต้องเก็บกอดความรู้สึกก้าวร้าวเกลียดชังรุนแรงมาเป็นเวลานาน แต่มาเรียนรู้ว่าการมีอคติกับพวกนอกกลุ่มหรือพวกต่างกลุ่มกลับเป็นสิ่งที่สังคมของตนสนับสนุนเห็นด้วย ดังนั้น อคติก็จะทำหน้าที่กลายเป็นเสมือนทางออกทางหนึ่งให้แก่ความกดดันที่รู้สึกเกลียดชังอยากจะทำก้าวร้าวแต่ไม่เคยแสดงออกได้โดยที่คนในครอบครัวยอมรับมาก่อน

ความข่มขู่และความไม่ยืดหยุ่นที่ค่อย ๆ เพิ่มขึ้นขึ้น อันเป็นผลตามจากความกดดันดังกล่าวข้างต้นก็จะนำไปสู่การมี Discrimination กีดกันแบ่งพวกแบ่งหมู่เหยียดกันในหมู่อื่น ๆ หรือในกลุ่มต่าง ๆ ต่อไปอีก

ข้อแนะนำ หนังสืออ่านประกอบ:-

Adorno, T. W., Else Frenkel

Brunswik, D.T. Levinson, & R.N. Sanford

The Authoritarian Personality. New York:

Harper & Row, Publishers, Inc., 1950.

ข.-5) ความคงที่ทางทัศนคติ

บุคคลมักจะตั้งมั่นให้คงตัวอยู่ในภาวะพอดีพอ ๆ กันระหว่างอารมณ์ การรับรู้ และการแสดงออก ดังนั้น พลังใด ๆ ที่จะมาผลักดันให้เปลี่ยนแปลงส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งใน 3 อย่างดังกล่าวจะได้รับการต่อต้าน ตราบเท่าที่ส่วนประกอบอีก 2 ส่วนที่เหลือยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น

หลักการอันนี้เองที่นำไปสู่การตีความหมายหรือรับรู้ การแสดงออกหรือพฤติกรรมของคนนอกกลุ่มหรือคนที่ไม่ใช่พวกตน ผิดไปจากข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนไปจากที่เป็นจริงที่ควรจะมองหรือรับรู้ ถ้าหากรับรู้เกี่ยวกับคนนอกกลุ่มหรือต่างกลุ่มเป็นไปในแบบไหน และมีความพร้อมจะรู้สึกต่อคนเหล่านั้นไปในแนวใดแล้ว การณ์กลับเป็นว่าคนต่างกลุ่มนอกกลุ่มที่เวลานั้นกระทำผิดแผกไปจากแบบ จากฟอร์มที่ตั้งไว้ ก็จะถูกตีความหมายให้ผิดเพี้ยนไปในแนวทางการให้สอดคล้องกับความรู้สึกและการรับรู้ที่มีอยู่เดิมแล้ว

ในทำนองคล้ายคลึงกัน ก็จะหลีกเลี่ยงการประพฤติปฏิบัติแบบมีไม่ตรีจิตกับคนนอกกลุ่มต่างกลุ่ม ซึ่งถ้าคิดตามหลักการนี้ก็เพราะด้วยเหตุผลที่ว่า มันจะไม่สอดคล้องกับความรู้สึกและการรับรู้ที่อย่างรุนแรงแบบรังเกียจที่มีอยู่

ตัวอย่างที่ G.W. Allport เขียนไว้ในหนังสือ The Nature of Prejudice หน้า 162-163 แสดงให้เห็นชัดถึงการบิดเบือนผันแปรการรับรู้ไปในแนวทางที่เป็นอคติ

.....“ตอนภาคฤดูร้อนในโรงเรียนแห่งหนึ่ง มีหญิงวัยกลางคนคนหนึ่ง
เข้ามาหาครูผู้สอนแล้วพูดว่า
“ดิฉันคิดว่ามีผู้หญิงเลือดนิโกรอยู่ในชั้นเรียนนี้คนหนึ่งแน่ ๆ”
ครูก็ไม่ตอบเอออวยอะไรด้วย ผู้หญิงคนนี้ก็ยืนยันอีกว่า
“แต่ครูไม่ได้ต้องการให้มีพวกนิโกรในห้องเรียนไม่ใช่หรือคะ?”

วันรุ่งขึ้นผู้หญิงคนนี้อีกและยืนยันหนักแน่นว่า

“ดิฉันรู้แน่ว่าหล่อนเป็นนิโกรแน่ ๆ เพราะว่าดิฉันได้ทำกระดาษแผ่นหนึ่ง หล่นบนพื้นแล้วพูดกับหล่อนว่า หยิบให้หน่อย หล่อนก็หยิบให้ นี่ก็พิสูจน์ให้เห็นว่า หล่อนก็เป็นเพียงสาวใช้ผิวดำ ๆ ที่พยายามตะเกียกตะกายเขยิบฐานะแน่”.....

แต่อย่างไรก็ตาม หลักการความสอดคล้องกันระหว่างความรู้สึก การรับรู้ กับพฤติกรรม ซึ่งทั้งหมดเกี่ยวโยงกับเรื่องของอคตินั้นยังไม่มีข้อมูลหลักฐานพิสูจน์อย่างพอเพียงเพื่อสนับสนุน หลักการดังกล่าว

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงความไม่สอดคล้องใด ๆ ที่เกิดขึ้น หรือจะเกิดขึ้นในความรู้สึก ทำที่ทัศนคติต่าง ๆ ของตน บุคคลนั้นอาจเลือกใช้ Defense Mechanism แบบ Rationalization และแบบ Compartmentalization ก็ได้โดยอาจคาดหวังไว้ว่ากลุ่มสังคมที่ตนอยู่อาจมีการเปลี่ยนแปลง ในลัทธิความเชื่อและข้อคิดต่าง ๆ ที่จะทำให้ค่านิยมหลากหลายที่เรารู้สึกหรือคิดว่าไม่สอดคล้องกัน อยู่นั้นได้มาสู่จุดแห่งการประนีประนอมกลมกลืนสอดคล้องกันได้

ค) องค์ประกอบทางวัฒนธรรม

ค.-1) ค่านิยมกับอคติ

ทัศนคติที่บุคคลมีต่อชนกลุ่มน้อยอาจกลายเป็นส่วนหนึ่งในลัทธิทางวัฒนธรรม หรือ ความเชื่อทางวัฒนธรรม

ลัทธิทางวัฒนธรรม หรือความเชื่อทางวัฒนธรรม หมายความว่าอะไร?

ก็หมายถึงระบบอันซับซ้อนเกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ และเกี่ยวกับ ideas นานาประการ ที่ทั้งหมดต่างสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับค่านิยมทางวัฒนธรรม

ตัวอย่างเช่น

อาจจะมีความคิดเกี่ยวกับนิโกรว่า

- เหมือนลิงมากกว่า
- ด้อยพัฒนามากกว่า
- และมีความด้อยทางชีววิทยาหรือลักษณะทางกายมากกว่าในหลาย ๆ แง่ ฯลฯ

ทั้งนี้จากตัวอย่างที่นำมาอ้างดังกล่าว เห็นได้ว่าความเชื่อเช่นนั้นจะสัมพันธ์ต่อเนื่องเชื่อมโยง กับความเชื่ออื่น ๆ ได้อีก เช่น

- อาจมีความเชื่อต่อไปอีกได้ว่า *การผสมกันระหว่างคนต่างเชื้อชาติจะก่อให้เกิดคุณลักษณะที่ไม่พึงปรารถนาทางร่างกายได้ คุณลักษณะเช่นนี้อาจออกมาในรูปแบบของ:-

ความรุนแรงทางอารมณ์เพศ

ความไม่รับผิดชอบ

และความรุนแรงที่สืบสายเลือดจากเชื้อชาติเผ่าพันธุ์

และการยอมรับสิทธิหรือความเชื่อทำนองนี้ซึ่งเป็นไปอย่างแพร่หลายกว้างขวาง ก็จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดอคติและ discrimination ในหมู่คนเพิ่มพูนขึ้นไปอีก

ลัทธิความเชื่อนั้นเป็นปัจจัยสำคัญอย่างมากชนิดหนึ่งที่ทำให้อคติคงรูปอยู่ได้ในสังคมหนึ่ง ๆ

ทำไมลัทธิความเชื่อจึงช่วยทำให้อคติคงตัวอยู่ได้?

เหตุผลก็คือ ลัทธิความเชื่อเป็นทางออกให้ทัศนคติและค่านิยมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมซึ่งเป็นที่ขัดแย้ง ไม่สอดคล้องกัน ได้มาสู่ระบบที่ไปด้วยกันได้ หรือพอจะกลมกลืนกันไปได้บ้าง

ตัวอย่างเช่น

ถ้าใครที่เชื่อว่านิโกร เป็น “subhuman” ดังนั้นการ discriminate กีดกันพวกนิโกรออกไปก็จะเป็นการขัดแย้งกับความเชื่อในเรื่องสิทธิเสมอภาคกันในหมู่มนุษย์อย่างสมบูรณ์ทั้งหลาย ก็ในเมื่อไม่ได้ถือว่านิโกรเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์กับเขาด้วย การไม่ให้สิทธิเสมอภาคแก่นิโกร การกีดกันนิโกร ก็จะไม่เป็นเรื่องที่ทำให้เกิดความขัดแย้งภายในตัวบุคคลขึ้นมาได้

ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยวิจัยอคติต่อกลุ่ม 3 กลุ่ม ที่ต่างวัฒนธรรมกันทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งได้ผลพบว่า ความแตกต่างกันทางค่านิยมระหว่างกลุ่มนั้นอาจช่วย หรืออาจจะไม่ช่วยให้เกิดอคติก็ได้ทั้งสองกรณี

---

*Frumkin, R.W., & J.S. Roucek, “The Relationship of Major Ideological Premises of Whites and Negroes as Manifested in Political and Social Policy Changes to the Present and Future Education of Negroes in the U.S. : a Social Scientific Analysis.” *Negao educ Rev.*, 1959, 10, 141-157.

Stryker (1959) ทำการวิจัยกลุ่มยิว กลุ่ม Parsis ในอินเดีย และกลุ่ม Armenian ซึ่งแต่ละพวกนี้ต่างก็มีบทบาทในฐานะผู้ค้าขายหรือคนกลางในประเทศที่เขาดำเนินชีวิตอยู่ ปรากฏว่ามีอยู่ 2 กลุ่มคือ กลุ่มยิวกับกลุ่ม Armenians ตกเป็นเป้าของอคติ ส่วนกลุ่มที่สาม คือกลุ่มพวก Parsis ในอินเดีย ไม่ถูกใคร ๆ ตั้งข้อห้อมือคิตด้วย ถึงแม้ว่าพวก Parsis จะดำเนินชีวิตมีบทบาท แบบที่นับได้ว่าอยู่ในสถานภาพชั้นต่ำด้วยซ้ำไป Stryker มีความเห็นว่า ความแตกต่างเช่นนี้เป็นเพราะความแตกต่างของค่านิยมทางการเมืองที่มีอยู่ในอินเดีย ซึ่งต่างไปจากประเทศอื่น ซึ่งมีค่านิยมไปในแนวชาตินิยม ซึ่งแนวนี้จะเน้นความสำคัญที่จะให้กลุ่มต่าง ๆ ในประเทศทำตามแบบแผนของชาติ ดังนั้น กลุ่มที่แตกต่างหรือทำนอกแบบแผนออกไปก็จะถูกลงโทษ การลงโทษอาจเริ่มที่จุดของการมีความรู้สึกอคติ ขณะที่ในอินเดียแล้วความแตกต่างภายในระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ไม่ถือว่าเป็นเรื่องกระทบกระเทือนค่านิยมที่สำคัญ เพราะฉะนั้น ก็ไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่ใครจะตั้งแง่มือคิตต่อต้านพวก Parsis

ส่วน Biesanz & Smith (1957) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติในปานามา กับแถบคลองปานามา ผลการวิจัยแสดงให้เห็นชัดว่า ค่านิยมที่เป็นศูนย์กลางของสังคมหนึ่ง ๆ นั้น เป็นเรื่องสำคัญ

เขตแถบคลองปานามาขึ้นอยู่กับความดูแลของสหรัฐอเมริกา (ระยะที่วิจัย) มีการแบ่งแยกคนต่างผิวกันอยู่แล้วระหว่างหมู่ชาวอเมริกันผิวขาวกับชาวปานามา และทั้งชาวอเมริกาและชาวปานามา มีสถานภาพต่างกันอยู่ ในขณะที่นอกเขตแถบพื้นที่คลองปานามาไปแล้ว คือ ในประเทศปานามาเรื่องของสถานภาพที่เท่าเทียมกัน และการสมานปรองดองมีบูรณภาพระหว่างทุกคน ถือเป็นกฎที่ต้องทำตาม จะไม่มีการแบ่งแยก จะไม่มีการเหลื่อมล้ำระหว่างคนเชื้อชาตินั้น เชื้อชาตินี้

Biesanz กับ Smith เสนอข้อคิดว่า สภาพเงื่อนไขที่ผันแปรไปตามเหตุการณ์ดังกล่าวนี้เกิดขึ้นมาโดยอำนาจผลักดันส่วนหนึ่งที่มาจาก ค่านิยมในสองสังคมนั้นต่างกัน ในเมื่อแถบคลองปานามา ความสำคัญของภาวะการณ์พึงเล็งถึงที่เหตุผลของความรู้ทางเทคนิคระดับสูง และบทบาทในงานอาชีพขั้นสูง ๆ ขึ้นไป แต่สภาพการณ์ในประเทศปานามาโดยทั่วไปแล้ว เป็นเรื่องปกติไม่ได้เน้นเรื่องใดเป็นพิเศษ ไม่ได้พึงเล็งรับผิดชอบกับอะไรเป็นพิเศษ

ก็ในเมื่อชาวปานามาแทบจะไม่มีความพร้อมที่จะเผชิญกับงานการภาวะที่มีหลักเกณฑ์ของชีวิตแถบคลองปานามาซึ่งต้องอาศัยเรื่องวิชาการขั้นสูงเป็นสำคัญมาก่อน เพราะฉะนั้น ลักษณะความเป็นระเบียบระบบมีหลักเกณฑ์พิธีรีตองกับวินัยแถบคลองปานามา จึงเป็นตัวสนับสนุนผลักดันให้เกิดภาวะแบ่งแยกก็ติดกันถือพวกถือพ้อง เรา-เขา หรือ Discrimination ขึ้นมา โดยที่การดำเนิน

ชีวิตในประเทศปานามากลับเป็นไปเรื่อย ๆ ไม่มีจุดเน้นอะไรเป็นพิเศษ อยู่อย่างสบาย ๆ ผลที่เกิดขึ้นภายในสังคมจึงแตกต่างไปจากสังคมแถบคลองปานามา

ก.-2) ขบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Socialization) ของเด็ก

เด็กนั้นบริสุทธิ์เหมือนที่ผู้ใหญ่มักจะเปรียบกันไว้ว่า เปรียบเหมือนผ้าขาว ผ้าจะคงความขาวไว้ได้หรือไม่ แค่นั้น อย่งไร ขึ้นอยู่กับผู้ที่เลี้ยงดูและผู้ที่อยู่รอบข้างในสังคมของเด็ก นับแต่แรกเกิดเป็นต้นมา

เด็กทุกคนเกิดมาโดยปราศจากความรู้สึกอคติต่อสิ่งใด หรือต่อใคร

เด็กเกิดมาโดยไม่มีความรู้สึกกีดกันแบ่งแยกกับใคร แต่ถือกำเนิดมาในครอบครัวที่มักเป็นหน่วยที่รับเอาทัศนคติต่าง ๆ ของสังคมไว้แล้ว และครอบครัวจะปลูกฝังทัศนคติในทางบวกหรือลบให้กับเด็กทีละเล็กละน้อยเรื่อย ๆ ไป แล้วแต่ว่าครอบครัวนั้น ๆ ชีมชับเอาความคิดในสังคมไว้อย่างไร แค่นั้น

ผู้ใหญ่แต่ละคนในครอบครัว และสมาชิกในครอบครัวต่างก็มีส่วนทำให้เด็กที่เกิดใหม่ได้รับความสุขได้รับการตอบสนองตามความต้องการ หรือไม่ แค่นั้น รวมทั้งจะเป็นผู้ถ่ายทอดค่านิยมต่าง ๆ ตลอดจนท่าทีความรู้สึกทัศนคติต่าง ๆ ให้เด็กอีกด้วย

อคติจะเริ่มก่อตัวขึ้นในความคิดของคนเราตั้งแต่อายุยังน้อย ระยะก่อนเข้าโรงเรียนหรือระยะที่อยู่ชั้นประถม

Horowitz (1936) กับ Criswell (1937) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอคติที่ก่อตัวในวัยเด็ก ได้ข้อมูลที่บ่งว่า พวกเด็ก ๆ นั้นก็แสดงความชอบที่จะร่วมคบหากับสมาชิกเพื่อนเด็ก ๆ ด้วยกันที่เป็น majority group และหลีกเลี่ยงเด็ก ๆ ที่เป็นพวกที่มาจาก minority groups ต่าง ๆ แต่กลุ่มเช่นว่าจะเจาะจงว่าเป็นกลุ่มไหนที่จะเป็นเป้าของอคติ ก็ขึ้นอยู่กับว่าสังคมนั้นมีอคติอย่างไรกับกลุ่มใด

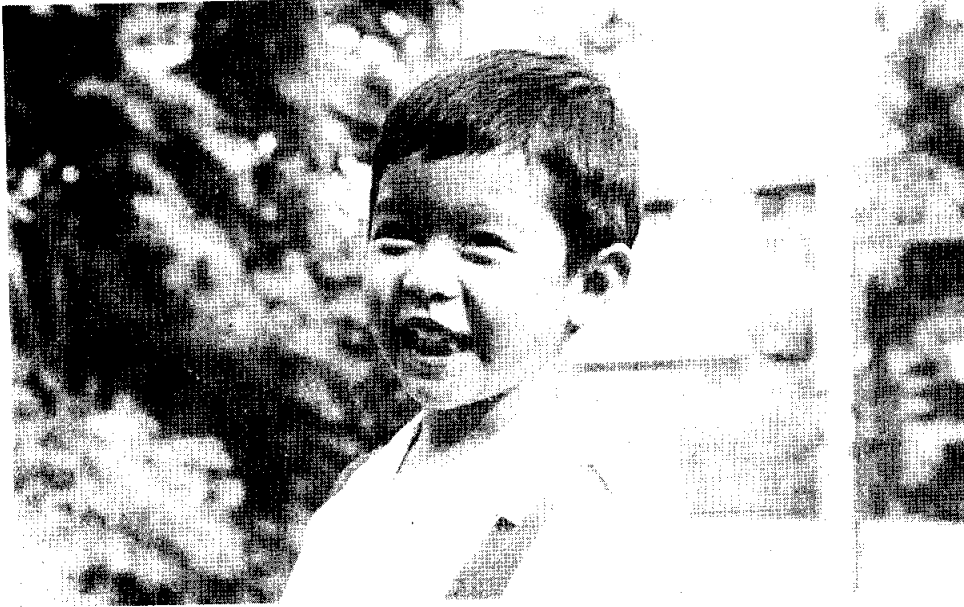
อคติที่เริ่มในวัยเด็กจะเป็นไปบางเบาในตอนแรก ๆ แต่จะเข้มข้นเพิ่มพูนมากขึ้นเรื่อย ๆ ตลอดช่วงวัยเด็ก ในวัยเด็กเด็กจะไม่คิดถึงอคติที่มีอยู่ ไม่รู้ว่าความรู้สึกใหม่ ๆ ที่ก่อตัวไปในรูปอคตินั้นเป็นอคติ Allport และ Kramer (1946) ได้ประมาณไว้ว่า เด็กจะเริ่มมีอคติราว ๆ เมื่ออายุประมาณ 12 หรือ 13 ขวบ

Simpson & Yinger (1958) มีความคิดว่าเด็กเล็ก ๆ นั้นไม่สามารถอธิบายให้เหตุผลได้ว่าทำไมตนจึงมีอคตินั้น ๆ แต่เมื่อเติบโตขึ้นก็จะค่อย ๆ เรียนรู้ถึงเหตุผลทางวัฒนธรรมที่มีสืบต่อกทอดกันมาแต่ดั้งเดิมและเรียนรู้ลัทธิความเชื่อ ที่จะนำมาอ้างสนับสนุนว่า ทำไมตนจึงมีอคตินั้น ๆ ได้

ผลการวิจัยในปี 1936 ของ Horowitz แสดงให้เห็นชัดเจนมากกว่า อดีตเป็นผลสืบเนื่องจาก ขบวนการเรียนรู้ทางสังคม หรือ Socialization โดยตรง เขาศึกษาโดยเปรียบเทียบพัฒนาการอดีต ต่อพวกนิโกร ในหมู่เด็กนักเรียนที่เมืองเทนเนสซี หลายต่อหลายกลุ่ม และกลุ่มเด็กที่เมืองนิวยอร์ก

อีกมากกลุ่ม พบว่าอคติเห็นได้ชัดในหมู่เด็กชั้นประถมปีที่ 1 และจะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ตลอดช่วงประถมศึกษา

ในหมู่เด็กทางภาคเหนือกับภาคใต้ไม่มีความแตกต่างในเรื่องอคติ

และไม่มีความแตกต่างใด ๆ ในหมู่เด็กที่มาจากรโรงเรียนในนิวยอร์กที่เรียนเฉพาะเด็กผิวขาวกับโรงเรียนในนิวยอร์กที่เรียนปนกันทั้งเด็กผิวขาวกับผิวสี

ทัศนคติในหมู่เด็กจาก Tennessee กับนิวยอร์กคล้ายคลึงกัน โดยมีแนวโน้มแสดงชัดถึงอคติที่มีต่อนิโกร

แต่ความแตกต่างที่น่าสนใจพบว่ามียุอยู่ในระหว่างกลุ่มเด็กที่อาศัยอยู่ย่านโครงการนุสหรณณะเคหะ ที่องค์การคอมมิวนิสต์แห่งหนึ่งเป็นผู้อุปถัมภ์ซึ่งแตกต่างจากเด็กกลุ่มอื่น ๆ ทั้งหมดระยะที่ทำการวิจัยนั้นอยู่ในช่วงปี ค.ศ. 1930 ซึ่งช่วงเวลานั้นส่วนประกอบของลัทธิความเชื่อคอมมิวนิสต์เน้นอยู่ที่ความเสมอภาคของทุกเชื้อชาติ ดังนั้นเด็ก ๆ ที่มาจากครอบครัวที่มีพ่อแม่เป็นคอมมิวนิสต์ก็จะเรียนรู้ความเชื่อเช่นนี้จากพ่อแม่ของตน ข้อมูลที่ได้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่คาดหวังไว้

Epstein* ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเผด็จการแบบต่าง ๆ โดยพิจารณาในแง่ที่เป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพบุคคลเพื่อดูว่าลักษณะเผด็จการเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับการถ่ายทอดความก้าวร้าวที่บุคคลมีอยู่ไปยังคนอื่นหรือไม่ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเผด็จการกับสถานภาพทางสังคมของเหยื่อที่ถูกก้าวร้าวนั้นเป็นประการใด ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยพบว่า

1. บุคคลที่มีลักษณะเผด็จการ หรือมี Authoritarianism สูง จะแสดงความก้าวร้าวต่อบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นเหยื่อในระหว่างการทดลองมากกว่า
2. บุคคลพวกนี้เวลามีอารมณ์ก้าวร้าวจะหันไปแสดงความก้าวร้าวต่อบุคคลที่เป็นเหยื่อซึ่งมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าตน

เนื้อความในหนังสือเรื่อง The Authoritarian Personality ที่มีชื่อเสียง บ่งว่า “อคติ” ก็ทำนองเดียวกันกับทัศนคติอื่น ๆ ที่พัฒนาก่อตัวขึ้นมาจากการเรียนรู้โดยตรงส่วนหนึ่ง กับอีกส่วนหนึ่งอคติเกิดขึ้นมาเพื่อแสดงออกซึ่งความต้องการต่าง ๆ ตามบุคลิกภาพของบุคคลผู้นั้น

---

*Epstein, Ralph, "Authoritarianism, Displaced Aggression, and Social Status of the Target," *Journal of Personality and Social Psychology*. 1965 (2), No. 4, pp. 585-589.

จากการศึกษาของ *Sears, Maccoby และ Levin เกี่ยวกับขบวนการเรียนรู้ที่จะก้าวร้าวในวัยเด็ก พบว่า ความก้าวร้าวนั้นอาจเป็นผลมาจากการเลียนแบบอย่าง เอาอย่างพ่อแม่ที่เป็นคนก้าวร้าวก็ได้ เด็กผู้ชายที่มีพ่อที่เข้มงวด ชอบดูด่าลงโทษ มักจะค่อย ๆ เกิดความขัดแย้งในใจเกี่ยวกับการแสดงออกซึ่งความก้าวร้าวของตนที่มีขึ้นว่าจะระบายออกได้อย่างไร ซึ่งผลท้ายที่สุดอาจต้องระบายต่อสิ่งอื่นทดแทน เพราะไม่สามารถทำอะไรตอบโต้พ่อได้เมื่อตนเกิดความรู้สึกก้าวร้าว

เด็กอาจสะสมความรู้สึกรุนแรงอยากจะทำร้ายมากขึ้นทุกที ๆ ได้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะต้องเก็บกดความโกรธที่ถูกลงโทษบ่อย ๆ และส่วนหนึ่งเพราะเห็นตัวอย่างการแสดงออกซึ่งพ่อหรือแม่ใช้กับตน โดยที่ตนซึ่งถูกลงโทษไม่สามารถโต้ตอบได้เลย เป็นความก้าวร้าวที่ดำเนินได้ตลอดรอดฝั่งทุกครั้ง เพราะตนเป็นลูกและเด็กกว่า อยู่ในสภาพด้อยกว่า ยังต้องพึ่งพาตัวเองอาจไม่เลียนแบบอย่างพ่อหรือแม่ แต่อาจค่อย ๆ รับรู้ เป็นความรู้สึกฝังใจว่า ความรุนแรงและการลงโทษเป็นกฎเกณฑ์เพียงอย่างเดียวที่จะช่วยรักษาความดี ความงาม ศีลธรรมจรรยาไว้ได้

ในจิตใต้สำนึกแล้ว เด็กที่ได้รับการลงโทษรุนแรงอยู่เสมอ อาจจะมีปฏิกิริยาป้องกันตัวเองในไม่ช้าแสดงออก แต่พยายามใช้จิตกลไก หรือ defense mechanism แบบต่าง ๆ เพื่อช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดทางใจ ซึ่งอาจเสี่ยงไปใช้การผ่นเฟื่อง การบ้ายโทษ การแสดงออก เป็นไปในทางตรงข้ามกับอารมณ์ที่แท้จริงที่มีอยู่มากขึ้น ๆ และอาจออกมาในรูปของการนับเอาสิ่งชดเชยบางประการมาเป็นเครื่องรองรับความต้องการจะก้าวร้าว ในแบบของการมือคดติดสิ่งนั้น

Else Fekel-Brunswik บอกว่า คนที่มีมือคดส่วนใหญ่เท่าที่ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลมาพบว่า มีพ่อที่ชอบขู่เข็ญบังคับและทำตัวเหินห่าง มากกว่าพวกที่มีพ่อที่ทำตัวตามสบาย และอภัยอภัยอ่อนโยน คนที่มีมือคดส่วนใหญ่เล่าว่าในครอบครัวนั้น พ่อเป็นฝ่ายที่เป็นใหญ่อยู่ในบ้าน

ส่วนวิธีการลงโทษมีต่าง ๆ กัน โดยที่คนที่มีมือคดบางคนให้สัมภาษณ์เรื่องราวไว้ขณะผู้ทำการวิจัยรวบรวมข้อมูล เล่าว่า

.....“แม่ผมมีวิธีพิเศษในการลงโทษผม โดยขังผมไว้ในตู้ หรือขู่ผมบ่อย ๆ ว่าจะยกผมให้กับผู้หญิงข้างบ้านที่แม่บอกว่าหล่อนเป็นแม่มด.....และผมคิดว่านี่ละเป็นเหตุที่ทำให้ผมกลัวความมืดมาจนทุกวันนี้”

---

*Sears, Maccoby, and Levin, "The Socialization of Aggression," in Eleanor Maccoby et. al., *Reading in Social Psychology*. N.Y. : Holt, Rinehart, and Winston Inc, 1958, pp. 350-359.

.....“พ่อชอบขู่เข็ญอยู่เรื่อยว่าจะส่งผมไปอยู่โรงเรียนเด็กอนาถา.....”

.....“ตอนฉันเล็ก ๆ ฉันเจ้าอารมณ์มาก ถ้าไม่ได้อะไรเหมือนอย่างใจ แม่ก็มีวิธีรักษา
ความเจ้าอารมณ์โดยจุ่มฉันลงไปใต้ก๊อกน้ำจนกว่าฉันจะหยุดกรีดร้อง.....”

เราจะเห็นได้ว่าการใช้วิธีลงโทษเรื่อยเปื่อย และรุนแรง เป็นต้นเหตุสำคัญอย่างหนึ่ง
ที่ทำให้เกิด “อคติ” ขึ้นในตัวบุคคล

กล่าวโดยสรุปแล้ว ทักษะคิดต่อชนกลุ่มน้อยจะผสมผสานรวมตัวอย่างซับซ้อนเป็นแบบแผน
ของความคิดเห็น ทำที่ความรู้สึกและความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งจะสัมพันธ์เกี่ยวโยงกับค่านิยมทาง
วัฒนธรรมอย่างใกล้ชิด ลัทธิความเชื่อที่มีอยู่แพร่หลายเช่นนั้น ยิ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดมีอคติและ
การแบ่งพรรคแบ่งพวกก็ตักกันกันเด่นชัดขึ้นมากขึ้น และถ้าเมื่อ Prejudice และ Discrimination
ขยายวงกว้างออกไปทั่วถึงภายในสังคมหนึ่ง ๆ ขบวนการเรียนรู้ทางสังคมของเด็กที่จะเป็นไป
ในลักษณะของการยอมรับเอาลัทธิความเชื่อที่มีอยู่ตลอดจนการเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมต่อคน
กลุ่มน้อย นั้นจะเป็นไปได้อย่างแน่นอน โดยไม่น่าสงสัยเลย